

Izloži razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopolne.

Dredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
65 mm po K 1.50. Uradni
razgasi, poslane ter no-
hice isti prostor K 2.—.
Pri večjem naročilu
popusti.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrti leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 380.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Radić.

Stefan Radić je danes politična
moč prve vrste. Od preživetega
političnega zločinca ki je po uradni
in neuradni zahtevi izšel proti
novi jugoslovanski državi v taji
zvezi s Habsburžani in z Italijani na
Reki in romal zato pred sodišče in v
zapor se je povzpel čez noč do pr-
vega političnega velika na Hrva-
škem kateremu je na zadnjih volit-
vah izrazila svoje zaupanje ogromna
večina hrvaškega naroda.

Polav. da postanejo politični zlo-
činci in veleizdajalci kateri so da-
nes hili obsodeni na smrt na večjih
hri gospodari političnega položaja
in zasedajo ministrske stole v zgo-
dovini zadnjih let ni nov. Kaj so bili
Pašić, Stojan Protić in njihovi tova-
riši pred 20—30 leti? Puntarski re-
volucionarji, ki so morali ali bežati
iz svoje domovine ali pa čakati v
tlačih na svoje odrešenje. Danes so ti
kri moč vodilni državni velike
jugoslovanske države. Tudi na Ogr-
skem ni bilo po 1. 1848. nič drugega.
Košt je postal minister in ekselence
in z njim vred še mnogo drugih po-
znatih veljakov.

Radić je postal čez noč politična
moč na Hrvaškem. Vprašanje na je,
ali samo za danes ali trajno? Ali
nisi njegov uspeh pripisujemo le tre-
nutni politični konstelaciji in trenot-
nemu razpoloženju kmečke mase,
ali naj za prihodnost veliki naravni
sili in trajni privlačnosti njegovega
političnega veroizpovedanja?

Odgovor na to vprašanje nam
more dati Radićev politični program
in na današnje razpoloženje večine
hrvaškega selištva.

Radićev program je kmečki pro-
gram. Po njegovem nauku naj ima
vso oblast v rokah kmet ki je glav-
ni činitelj v državi. Gospoda ni nič.
Kmet je vse zato naj tudi samo
kmet vlada samega sebe. Če na naj
ima kmet vso oblast v svojih rokah,
brez je nepotreben kralj nepotre-
ben cesar nepotreben dvor.

Radićev program je torej pro-
gram kmečke mase z republikansko
primesjo.

Jako interesantna na bi bila ugo-
tovitev, če bi bila sploh mogoča: Za-
kaj so kmetje tako vneti za Radića?
Ali zaradi njegovega kmečkega pro-
grama ali zaradi republikanskega
resja?

Usoda kmečkega naroda na Hr-
vaškem je bila do najnovejšega časa
usoda od fevdalnega velenostnika
zafrancosane kmetiča. On ni bil gos-
dar svoje zemlje — to je bil grof: on
se je imenoval kmet, a ni bil kmet
ampak samo kmečki delavec: on je
zemljo obdeloval plodove na so už-
vali drugi njemu tuji in neznani
ljudje, ki niso našli zanj nikdar lepe
ali prijazne besede ampak same klet-
vine in po navadi še naša bič. Ti tuji
in neznani ljudje so no bove takš-
nem pravu posedovali vso zemljo,
kar to je kmet s svojimi očmi neme-
ril in pregledal na stotine in tisoče
oralov. Sopirili so se po razkošnih
gradovih in zavravljali dan za dne-
vom in noč za nočjo okrvavljeni
kmečki znoj. Sellak sam na se je
valjal v blatu, njegova koliba je bila
spletana iz vrhovih šib in srečen je

bil, če je bila ometana z ilovico. Pri-
delal je pšenice na stotine rentov,
jedel na koruzo, pasel je na tisoče
svinčket, a koček mesa je snedel
morebiti enkrat na leto. Ali je čudo,
če je začel kmet v takih okolnostih
rezimirati? Pa če je holi preklinjal
boga in hudiča, očeta in mater in se-
be in svoje tovariše — vse je ostalo
pri starem! Trda roka visoke gos-
poske je varovala z nebrojem žandar-
jev stari, sveti družabni red in po-
moči ni bilo od nikoder.

Tudi tolažilne besede ne. Varuhi
postave so živeli v mestih in trgih
in se razpajali v bratskem obse-
mu z grofi in baroni. Posvetna in
duhovna gospodstva sta stali mirno ob
strani in nikdar ni našel hrvaški
kmet zaslonbe. Slovenski kmet je
našel onoro vsaj pri nižji duhovščini,
ki mu je dajala brezplačno različne
nasvete poslušala njegove skrb in
težave in ga tolažila sicer samo z
up na nebesa ampak vsaj nekaj je
bilo. Od tod tudi moč duhovščine pri-
našem kmečkem ljudstvu. Hrvaška
duhovščina ni bila taka, posvetna in-
teligenca na že celo ne. Advokate so
dili ljudi v družbi z ljudmi in drugimi
nizavkami trgovci so jih sleparili in
goljufali: kjer so mogli in uradništvu
na Hrvaškem je postopalo, s kmeti
skrajno surovo, ker to je bila skva-
lirska gesta in grobovska navada,
katero je bilo treba posnemati kar
so storiili toliko lažje, ker niso hoteli
zastatati za tuji, katerih je bilo
med njimi veliko število.

Ali je potem čudno da se je
zaleda v srca hrvaških kmetov
slna mrznja do »gospode«? V go-
spodi ki je naševala na Hrvaškem,
je videl kmet svojeega največjega
sovražnika svojega trinoga in krvo-
sosa. »Gospod« je bil zani leni troi,
ki se masti in živi od žiliev delovnih
kmečkih mas.

V takem razpoloženju kmečke
mase se najavi v Zagrebu človek ki
oznani nov evanželij: Kmet mora
biti gospodar kmet mora vladati! Ali
je čudno da je na mah vse drlo za
Radićem in kakor iz enega srea za-
klical: »Doli z gospodo«, doli s ti-
ranij živeli kmečki revolucionar
Guhec, živela republika?

Ti tiči Radićeva moč. Kdor na
rožna izvor njegove moči se ga ne
bo bal. Daite ljudem to, kar je ni-
hovo, na bo dobro. Daite tem zemljo
katero obdelujejo. Daite jim pravice
ki jim pripadajo. Predvsem na tim
daite dobro upravo in pošlite med
nje ne nad ne tako uradništvo, ki
bo prosto starega fevdalnega duha
in ki bo znalo s kmečkim ljudstvom
občevati ne le v njihovem jeziku,
ampak tudi s srcem in čutenjem.

Kadar bodo hrvaški kmetje dobili
to, potem se Radića ne bo več treba
bati. Dokler bodo na ostali brezprav-
ni raia se boje rodil Radić za Ra-
dićem eden huši kakor drugi z
republiko ali brez nje ampak vsak
proti »gospodi«. To je jedro hrvas-
kega kmečkega vprašanja, ni ustvaril
Radić, ampak kmečko vprašanje je
rodilo Radića. On je plod hrvaških
razmer in ne njihov povzročitelj.

„Kamarilska akcija“.

Vsakemu čitatelju mogoče ni
znano kaj je to »kamarila«. —
Kamarila se imenuje družba ki se
zbira okoli prestola in skuša z raz-
nimi intrigami izrabljati krono v
svoje politične namene.

O »kamarili« prinaša Beogradski
dnevnik »Izvod neresne znanee srb-
skega publicista Koste Čičvarića na-
slednji zelo zanimiv članek katerega
obhlavljamo v celoti.

»Da se zagotovi v konstituenti
večina za monarhijo so kamarilski
krogi storili zelo obsežne korake.

Glavni agent s pomočjo katerega
kamarila dela, je v. Pašić. On je do-
bi nalogo da republikanske poslance
prepriča, da mora naša država ostati
monarhija.

Naravno je da jih bo prepričal o
tem na niemu lasten način: da jih
podkupi.

Trdi se, da se mu bo posebno
lahko posrečilo podkupiti kmečke
poslance na naj pripadajo kateri koli
stranki. Znano je, da so kmetje zelo
slabi pred denarjem in da nikdar niso
dovolj močni v svojem prepričanju.

G. Pašić bo skušal v skupščini
pridoliti za monarhijo tudi intelien-
co pri čemer mu bo pomagala po-
sešno trojica kamarilskih agentov:
v. Drasković, Prihičević in Paica
Marinković.

Vsa skrb vladajočih krogov je v
tem trenutku koncentrirana na tem
vprašanju. Z vso polno gotovostjo se
zatrjuje da v vsem drugem popu-
ščajo pred posameznimi frakcijami,
da tako rešijo monarhijski sistem.

Dali bodo našliše plemenske in
pokrajinske avtonomije da tako
predstavnik plemen in pokrajin ob-
likujejo da bodo glasovali za ohran-
itev monarhijske avtokracije?

Mnogo poslancev bo zadovoljnih,
ako se jim priti z razpisom konsti-
tuante. Mnogi njih bodo preje pri-
pravljeno odstojnost od svojih prepri-
čani neoz da bi riskirali da izgube
svoje mandate katere so s tolikim
trudom dosegli!

Toda, če bi ne bilo mogoče dose-
ti zaželene uspeha ne s podkup-
ljenjem ne s pretenjem, kaj bo po-
tem?

Ali se bo resnično kamarila opo-
gumila razpisu konstituante zato,
ker je republikanska?

To odvisi od tega, kako bi se v
tem slučaju zadržal narod posebno
na kako bi se zadržala vojska. Če bi
se moglo računati, da ostane narod
miren in da ho cela vojska na strani
kamarile, potem bi seveda razmast
konstituante bila popolnoma lahka,
popolnoma navadna stvar.

Toda težko se more računati da
bi se stvari izvršile tako kot žele
naš kamarilski političarji!

Ozorčenja, ki bi bilo v narodu,
posebno na Hrvaškem, izzvano z
razpisom konstituante, bi ne bilo
mogoče lahko zatreti in ta korak
kamarilske reakcije bi zares mogel
imeti usodne posledice.

Na drugi strani imamo zaneslive
znake na podlagi katerih moramo
sklenati da je ogromna večina na
strani konstituante, samo da ne bo
ta vrsta edinstva države. Ogorčna
večina častnikov nima ničesar zoper
republiko temveč bi je oni bili še
veseli, kor smatrajo republiko ne
samo za boljši sistem z stališča de-
mokratije nego tudi da je urava
nad vojsko v republiko poštenjša in
solidnejša nego pod monarhijo.

Kamarila nima iznove pripad-
nikov v vojski. Nisi so pokorni samo
častniki v Beogradu, toda tudi z njimi
se ne more z zanesljivostjo računati.
Torej more biti poskus da se
razžene konstituante samo radi mo-
narhije zelo usoden haš za kamarilo
samo in za političarje ki ji služijo.

Radićalci pa bi bili vseno pri-
pravljene izvršiti ta eksperiment za-
to ker, so pri volitvah, dasiravno so
v posameznih krajih dosegli uspehe,
vseeno bili v glavnem hudu poraže-
ni. Oni, ki so trdili, da imajo cel na-
rod na svoji strani, niso dobili ne če-
trtino poslancev!

Oni medtem verujejo da bi dobili
če bi se volitve vnovič vršile in bi
bila njim noverjena izvršitev volitev
v tem slučaju 150 mandatov.

In ker so oni stranka ki že boli
spada v preteklost ki nima prihod-
nosti je razumljivo da bi se nopo-
noma zvezali s kamarilo tako kakor
so se bili nekda zvezali z nio lbe-
ralci in naprednjaki.

Kar se tiče demokratov, oni niso
nobena celina. Oni imajo frakcijo,
ki je ravnotako kamarilska kakor so
radićalci. Druga frakcija je medtem
popolnoma antikamarilskega razpo-
loženja naravnost republikanskega.

Prva frakcija, kateri je bilo samo
do oblasti je pripravljena iti z radi-
ćalci zelo usoden haš z vseh stvarih ta-
ko tudi v vnelavi reakcije. In ta
dela sedaj z radićalci kombinacije za
režim, ki naj bi ovekovečil njihovo
današnje olajšanje, njihove današnje
njihove današnje, politične privile-
gije.

Velik del demokratov — t. i. dru-
ga frakcija — na se medtem noče ne
samo udeleştovati v reakciji, ki se
pripravlja, nego se neče udeleştovati
niti v kakšni kombinaciji z radikali.

Če se z ozrom na to vprašanje
o uravni ureditvi države, t. i. v
glavnem vprašanju pokrajinskih
vlad odpravi z dnevnega reda —
kakor izteka — bo odpravljeno —
notem se bo naša država razdelila v
dva, v kamarilce in antikamarilce.

Radićalci z enim delom demo-
kratov in s slovenskimi klerikalci
bodo tvorili kamarilsko grupo in
vse ostale stranke bodo vodile anti-
kamarilsko opozicijo.

Moreno urati da podležejo ka-
marilci reie ali nozeie: naš narod
ni klub vsem svojim nanakam to,
kar je vrški in gotovo ne bo v svo-
lem političnem napredku zaostal za
severnimi Slovani.

Na oga delavskega razreda.

Socializem ima nalogo, da pre-
ustroji človeško družbo. Njegov
prvi cilj je čim popolnejša harmoni-
ja v svetu človeških bitij. Seveda
se ne sme misliti, da ne bo bojev v
socialistični družbi, oziroma da uči
socializem kaj takega. Boj je načelo
piroce. Boj opazujemo povsod, ka-
morkoli se obrnemo. Vidimo ga v
svetu, ki ga imenujemo živega, in
v onem, ki ga imenujemo neživega.
Kavno boj je isto, kar vzdržuje
svetovni red v nekončnosti in ute-
meljuje naravni red. Boj je na primer
med privlačno silo solca in centri-
fugalno silo zemlje; in rezultat te-
ga boja je pravno sukanje zenaje
okrog solca. Korenna hrasta in
mana se bojujejo, da pridobijo iz
zemlje sokove za svoje rastline. Be-
la telesa v krvi se bojujejo zoper
tuyo snov, ki pride v telo in ga ovr-
ža kakor pošteni policisti zoper vlo-
milca.

Ali kakar je v prirodi vse razno-
vrstno in pod vrzno razvoju, tako
tudi boj ni vedno in povsod enak.
Cim nižja je stopnja, na kateri stoji
živa bitja, tem surovejši je boj. Tudi
človek na nizki stopnji razvoja je
divjak, in najbolj opravičuje to ime
njegov brutalni način boja, v kate-
rem se obnavljajo vsi instinkti ro-
parske zverine, ki ga vodijo celo do
kanibalstva.

Toda že pri divjaku ne igra fi-
zična sila izključno ulogo v boju,
ampak kolikor toliko se ji pridruže-
je tudi duševna moč. Celu živali se
poslužujejo zvižčnosti v boju, v na-
padu in v obrambi, da izravnajo z
njo škodljivo jim razliko fizčne mo-
či. Cimboli se pa človek razvija,
tembolj prodira duševni element tu-
di v boju. Vpliv duševnosti se, pri-
čenja s tem, da oboroži človek svo-
jo golo roko, in nadaljuje se s tem,
da neprenehoma popravlja, zboljša-
va in izpopolnjuje svoje orožje in
zamenjava stara sredstva z novimi
iznajdbami.

Duševni element v človeku pa
se ne zadovoljava s tem, da izpo-
polnjuje materialno orožje, ker je
samo ob sebi tudi boj, temveč gre
neodvratno za višjim ciljem. Da iz-
pouine materialno orožje in mate-
rialne boje sploh in jih popolnoma
nadomesti z duševnimi.

Tak stadij doseže svet, če posta-
ne socialističen, to se pravi, če se
vse človeštvo organizira v eni enot-
ni družbi, v kateri izginejo mate-
rialna nasprotja, ki se rešujejo v za-
dnji instanci z materialnim orožjem.

Socialistična družba je svetovna
organizacija ljudi, ki imajo skupne
interese in jih spoznavajo, kar
ustvarja voljo, da jih skupno zasle-
dujejo. V taki družbi izginejo raz-
redi in s tem tudi razredna nasprot-
ja. V njej se ustanovi skupnost go-
spodarskih interesov in odpadejo
gospodarska nasprotja ne le med
današnjimi razredi, ampak tudi med
posameznimi skupinami sedanjih

kapitalistov, med deželami in nara-
di.

Cimboli se umaknejo material-
istični boji, tembolj pa oživi dušev-
na tekma, kajti na razpolago ji bo
nerazmerno več sredstev, kakor v
sedanjih razmerah, in udeleževalo
se je bo na milijone glav, ki so v
sedanji družbi obsojene izključno na
delo za vsakdanji kruh.

Če bi bili argumenti tako močni,
kakor se zdi idealistom, bi zadost-
ovala mala armadica dobro podko-
vanih, v duši prepričanih in dovolj
zgovornih socialistov, da bi v krat-
ki dobi prepričali ves svet o brez-
primerni koristi socialističnega si-
stema in pripravili vse človeštvo na
odsiranje kapitalizma. Toda mo-
derni socializem spoznava, da je ta-
ko pričakovanje utopija, kajti realni,
predvsem gospodarski interesi so
močnejši od vseh etičnih argumen-
tov. Za interese kapitalističnega
razreda je v sedanji družbi dobro
poskrbljeno in zato ne čuti ta raz-
red potrebe po izpremembi. Razum
tega ima vse, kar obstaja, v sebi na-
gon obstanka. Kakor ga ima posa-
mezen človek, tako ga ima tudi ka-
pitalistični razred.

Socializem pomeni konec razre-
dov. Proletariat se lahko sprijazni s
to mislijo, kajti znanj ni razred nič
drugega, kakor neznanost odvisnost,
bližajoča se suženstvu. Za kapita-
liste pomeni njih razred vzvišenost
nad ostalim človeštvom in gospod-
stvo.

Od kapitalističnega razreda se
ne more pričakovati, da bi se na-
vduševal za socialistično družbo.
Onilni faktor socialne revolucije
more biti le delavski razred, ker mu
uspeh take revolucije zagotavlja
zdrobitev mezdnih verig, gospodar-
sko neodvisnost, enakopravnost in
pogoje za svobodni razvoj.

To je, kar je Karl Marx označil
z besedami: »Osvoboditev delav-
skega razreda more biti le delo de-
lavskega razreda samega.«

To resnico moramo imeti neome-
makljivo pred očmi ako hočemo
razumeti globlji domen modernega
boja med delom in kapitalom, njegov
zaključni cilj in nalogo delavskega
razreda v tem boju.

Ako ima kakšen razred tako zgo-
dovinsko nalogo, kakor to ima de-
lavski razred našega časa, te nuno
potrebna da io sam spozna. Ne le,
da to spozna v obrisih ali na kot me-
steno podoba, ampak da razume vso
njeno veljnost, njen globoki domen in
njeno veljnost.

Obstane delavskega razreda in
njegov razmerje nanram ostalim
delom človeške družbe, njegova od-
visnost od kapitalističnega razreda
pomeni hol med razredi in postavlja
novo nekapitalistično družbo kot
neizogiben cilj. Ali obstanek delav-
skega razreda ni sam na sebi še ni-
kakršna varanca za pravilnost nie-
govega boja in za njega uspeh.

Pade kapitalističnega sistema je
neizogiben — lahko bi rekli — po
neharnem zakonu družabnega
razvoja. Neizogiben je kakor je
nizogiben vse. Kakor propada celica,
tst, individualno bitje, svetovno
telo in posamezen svetovni sistem,
tako propade tudi razred ki je nastal
kot plod prejšnjega razvoja. Spo-
znali bomo tudi razloge tega nune-
ga propada.

Toda s tem še nikakor ni pove-
dano kdaj se umakne kapitalistični
razred in kapitalistični sistem, ne na
kakšen način se umakne, ne komu se
umakne.

Mogočni argumenti kažejo prihod
socializma. Prav v sedanjem času
nostaloje znamenja prihatatočega so-
cializma vse očitneje. Odnor vlad-
ajočih sil proti delu socializma je
le dukaz, da je ta »rdeča pošast« no-
stala sila ki le niti gospodari seda-
njega sveta ne more več prezirati
in zanikavati.

Toda socializem ni fatalizem.
»Znamenja na nebu« ga ne napove-

do kakor roistvo Kristusovo in usoda ga ne uveljavljajo. Prepuščati socialni razvoj »nučnosti«. »družabnemu zakonu« ali »usodi« se pravi. Prepuščati ga vladajočim silam. Gotovo se izvrši tudi ta razvoj do zadnjega konca po stalnih zakonih, ki jih je treba spoznavati. Ali ti zakoni ne učinkujejo nematerialno. Izvrševalci razvojnih socialnih zakonov moreto biti v človeški družbi le živi ljudje. In tudi oni ne moreto biti le slepo orodje zakonov, ampak morajo biti zavestni činitelji, ki delajo smoteno.

Izvrševalci socialne revolucije moreto biti le delavski razred. Zato mora jasno spoznati svojo nalogo in cilj, niti, ki drži k cilju in sredstva, ki omogočijo zmago.

Delavski razred je poklican, da izvrši socialno revolucijo: a njegova stvar je da postane sposoben za to gigantično nalogo.

Rusko poljska mirovna pogajanja.

Zunanji minister Sapieha je prejel od ljudskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina brezlično brzolavko, v kateri izraža Čičerin svoje zaupanje nad tem, da predlaga poljska vlada, naj bi se mirovna pogajanja vršila brezličnim potem in ne po em delegacij. Nobenega pravega vzroka ni za to, da bi se pozal »a s Ponsko vršila drugače, kakor po tem delegacij. Čičerin očita poljski vladi, da je kršila določila prelminarne in premirne pogodbe v več primerih. Posebno je poljska kršila ta določila s tem, da je podpirala Perljuro in Balahoviča. Ruska in ukrajinska vlada predlagata naj se dajo predsednikom delegacij podrobne instrukcije glede programa mirovnih pogajanj in naj se omogoči, da se za mirovna pogajanja v prvi priliki določi kdaj in kje naj se končnoveliavno končajo. Daleč očita Čičerin poljski mirovni delegaciji, da je zakrivila odzgodne pogajanja v Rieti, ker njena pooblastila niso bila zadostna in da je prenožno prišla k pogajanjem in tako zavlekla pogajanja. Ruska in ukrajinska vlada ponudjata, da moreta dati vojaška tiststva samo tedaj če sta od vseh sovražnih vlad že preleli ista tiststva. Ruska in ukrajinska vlada sta prepričani da pride v Rieti do gotovega in trajnega miru. — Kot odgovor na to noto je poslal knez Sapieha moskovski vladi brezlično brzolavko v kateri naznana, da je vsebino note že sporočil poljski delegaciji v Rieti.

Dramatični odsek »Svobode« urizori v sredo, dne 8. t. m. v Travnovi dvorani na Glincah Fuutkovo dramo

»Tekmo«.

Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnice se dobe v prodajalni konsumnega društva na Glincah in v Rožni dolini. Na dan predstave na vt. 10.—12. in od 5.—7. ure zvečer pri Travnu.

Gospodarstvo.

Gospodarska kriza.

Gospodarska kriza se je začela v Ameriki. Med vojno so Amerikanci oeromno zaslužili in ker so dobavljali vojni material za antanto, katerega je bilo treba izdelovati s podvojenim hitrostjo brez ozira na stroške. Zato so se delavske plače vzdignile na dotlej neverjetno višino. To pa tembolji ker so vzporedno z obilnimi naročili za industrijo prihajala še obilnejša naročila za živež, katerega cela Evropa ni imela. Delavska meza se je torej vzdignila iz dveh razlogov: vsled dražine živil in vsled forsiranega dela.

Blavo, katero so dali Amerikanci med vojno Evropi, so morale evropske države plačati Ameriki z zlatom. Zatezadeli je vrednost ameriškega denarja proti evropskemu silno skočila. Vrednost evropskega denarja je stalno padala ker so vojskujoče se države samo rušile in podirale in delale dolžne dočim je Amerika ostala gospodarsko nedotaknjena.

Amerikanske zaloge so bile tudi po vojni velike. Danes ko se je vrnilo ameriško vojaštvo v svojo domovino, je produkcija seveda še znatno bolj narasla in amerikanske zaloge so ogromne.

Toda vkljub ogromnim zalogam vsake vrste blaga so ostale cene blaga na stari višini. Delavstvo od svojih plač ni hotelo popustiti, gospodarji ne od svojih profitov. Konsumenti pa ne od svojega — denarja. Kriza je bila tu.

Nekaj časa so poskušali z izvozom blaga v Evropo. S počerka je šlo, ker so morali Evropejci kupovati ameriško blago za vsako ceno. To je seveda ceno dolarja zopet pomenilo kvišku. Kolikor več je Evropa v Ameriki kupovala, toliko bolj je bil iskan na borzih dolar, ki je dosegel počasaj tako višino, da Evropejec ni mogel več kupovati v Ameriki, če ni hotel gospodarsko propasti.

Da bi na vkljub ogromnim zalogam le še kako vzdržali cene blaga na stari višini, so poskušali Amerikanci obunna sredstva. Bombaž so sežigali, namesto da so delali obleke iz njega, kati vsote katere so fabrikantje in veliki trgovci plačali za sežigani bombaž, so bile mnogo manjše kakor vse, katere bi bili izubili, če bi bili morali s cenami navzdol. Toda tudi taka sredstva niso pomagala, ker so se konečno urli konsumenti. Amerikanci so organizirali novsod društva, kjer so se člani zavezali, da ne bodo kupovali ničesar, dokler cene ne padejo. Vsled tega boikota so se mavecini še bolj napolnili in če so hoteli producenti snovih še vzdržati svoje obrate, so morali s cenami navzdol. Cene so začele padati.

Delavstvo pa od padanja cen ni pridobilo nič, ampak je prva žrtva gospodarske krize. Gospodarji so delavce postavili pred alternativo: Ali vam znajmo plače ali na zabremo fabrike! Ker se delavci niso udali, zato danes počiva delo v neštevilnih

ameriških fabrikah in bo počivalo tako dolgo, dokler ne bodo izeladneli delavski želodci morali kapitulirati.

Isti proces in iz istih vzrokov se je začel na Angleskem. Tam je začetih okrog 70 odstotkov fabrik, ostale pa delajo s skrajšanim delavnim časom. Jasno je, da se bo tudi tam začel boj med delavci in delodajalci, ki ne bodo hoteli priznati delavcem vsled padanja cen dosedanjih plač.

Prav verjetno je, da se bo sličen boj začel tudi pri nas pri ali slei. Če bo vrednost našega dinarja skočila bomo dobili iz inostranstva cenejše industrijske produkte kot jih dobimo danes. To bo dalo našim fabrikantom povod za znižavanje plač, ali na bodo zanimali fabrike, kar bo rodilo občutno brezposelnost. Tudi mi groimo gospodarski krizi nasproti!

Naše organizacije morajo temu vzbujanju posvečati svojo največjo pozornost! Ni vseeno, kdaj se prvočlašni štrajki, ali v dobi visoke konjunktore ali pa v časih grozeče brezposelnosti!

— **Finančne stiske Nemčije.** Vsled gospodarskih stisk, v katerih se nahaja Nemčija, je vlada uvedla tkz. »Reichsnoteopfer«, t. j. davek, ki bo prinesel državi mnogo milijard. Poleg tega je vlada predlagala prisilno posojilo do 20 milijard mark, ki bo najbrže odobreno. Bankovcev kroži v Nemčiji okoli 150 milijard mark.

— **Zvišanje produkcije premoza na Angleskem** se je posrečilo. Po zadnjih uspehih je računati na letno produkcijo 200 milijonov ton. Rudarjem so plače primerno zvišali.

— **Sestanek gospodarskih strokovnjakov** se bo vršil 13. dec. v Bruslju. To bo prvi korak do izvajanja nemških obnov. Slodil mu bo sestanek ministrov. Angleska vlada je vztrajala pri tem, da se obeh sestankov udeležijo nemški zastopniki in je s svojo zahtevo prodrla napram francoskemu stališču.

Telegrami.

VLADA IN RADIČ.

Zagreb, 6. »Večer« objavlja iz Beograda nastopne informacije: Danes se je nadaljevala seja ministrskega sveta, katere se je udeležil tudi hrvatski ban dr. Laginja, ki je podal obširno poročilo o političnem položaju na Hrvatskem. Vsi člani kabineta brez razlike strank so obsodili izjave Stefana Radiča proti naši državi, ki je edinstvena in kot taka priznana po vseh državah. V tej obsodbi je bil posebno odločen minister dr. Korošec. Banu dr. Laginji so bile dane instrukcije za primer, ako bi potreboval orožništvo za ohranitev reda. Vojni minister je obvestil armijskega poveljnika v Zagrebu, da po potrebi stavi vojsko banu na razpolago. Za čas zborovanja seljačke stranke se ima prepovedati točenje alkohola.

POLOŽAJ V BEOGRADU.

Beograd, 6. Ko so v tem tednu začeli prihajati v Beograd novo izvoljeni poslanci za konstituanto, se je beograjska občina in mestna uprava pobrigala, da jim preskrbi

stanovanja. Del poslancev bo stanoval v privatnih hišah, drugi, večji del pa v hotelih, kjer je vsled občinske takse za tuje precejšnje število sob na razpolago. Poslanci se ne bodo smatrali za tuje, ker prihajajo v narodnih in državnih poslih, zato ne bodo plačevali takse za tuje.

RAZKOL V FRANCOŠKI SOCIJALISTIČNI STRANKI.

Pariz, 6. Desničarska socialistična stranka, podpirana od socialistične sredine, je izdala poziv proti priključitvi tretji internacionali in proti boljševizmu. Na strankinem zborovanju v Toulu se bo odločilo, kdo pristopi k komunistom in kdo stane zvest socialistični stranki. Vsekakor pa je to prvi korak do razkola v stranki.

Pariz, 6. Tu se je vršilo danes socialistično zborovanje pod vodstvom socialističnih parlamentarcev. Longuet se je izrekel za amsterdamsko in proti tretji internacionali, kakor tudi proti terorističnim nakanam Moskve.

GIBANJE PROTI DAVKOM NA ANGLEŠKEM.

London, 6. Tukaj so se vršile manifestacije za znižanje davkov. Sedanjega finančnega ministra ostro napadajo. Govori se, da odstopi. Kot njegovega naslednika imenujejo lorda Churchilla.

NEMIRI NA ŠPANSKEM.

Pariz, 6. Iz vse Španije poročajo o izgredih. Pričakujejo, da proglasi vlada obsedno stanje.

EGIPT ODKLANJA ANGLEŠKO VARSTVO.

Washington, 6. Vodja egiptovskega nacionalističnega odposlanstva, ki je prišel v London v svrhu posvetovanj o novi ustavi Egipta, je baje pogajanja odklonil, dokler Angleži ne opuste misli angleskega varstva nad Egiptom.

Politične vesti.

+ **Prisega.** V poslovnik za konstituanto je bila sprejeta odredba, da morajo vsi poslanci prisesti kralju, državi in narodni edinstvenosti. Vsak poslanec, ki ne bi prisegel ali ki bi pri tem stavil kakor meje, bo s tem izgubil mandat.

+ **Uspeh socialne demokracije v Somboru.** Pri naknadnih volitvah v somborskem okrožju je zmagala lista socialnodemokratske stranke. S tem dobijo socialni demokratje v Vojvodini en mandat več.

+ **Narodni socialisti in njihova poslanca.** Narodni socialist, g. Ivan Deržev se bo odpovedal svojemu ljubljanskemu mandatu na korist g. A. Brandnerju in si bo pridržal štajerski mandat.

+ **Srbska seljačka stranka in Radič.** Poslanci zemljarstvene stranke so pozvali v Beograd do 6. tm. G. Avramovič se odpotoval na kongres vinogradnikov v Zagreb, kjer se sestane z vodjo hrvatske seljačke stranke.

+ **»Humaniter« in njena kortozna sogbo k volitvam v konstituanto.** »Humaniter«, glasilo francoske socialistične (levičarske) stranke, je že večkrat prinesla članke, ki se bavijo z našimi razmerami. To je lepo, druga vprašanja pa je na podlagi kakih informacij ustvarila v francoski javnosti javno mnenje. Evo par primerov iz zadnjega

članka njenega dopisnika Pavla Louisa »Izidu volitev: »(Komunizem) zadobiva v Jugoslaviji odločno vlogo.« »Dan 28. novembra je zanj zgodovinskega pomena in udarec, ki ga je dobil kapitalistični režim, je tak, da si bo jugoslovanska buržoazija težko opomogla.« »Izjavljajoč brezpozorno solidarnost z Moskvjo, so (komunisti) govorili svojim volilcem in njih glas so (množice) poslušale.« — To je par cvečk iz navdušenih informacij francoske »Humaniter« liste »Humaniter«, ki priznava v istem članku, da so sedanje komunistične »zmage« le plod vseobče nezadovoljnosti in vrag vdi katerih zakritih (nesocialističnih) pričakovanj! Tako »preko dejstva« mora pač le navdušen Francoz tam v daljnem Parizu!

+ **Komedija na Reki.** »Lokalanzelger« javlja iz Lugana: Bonomy je izjavil D'Annunziovemu zastopniku v Rimu, da je bila blokada proklamirana vsled napadnega tolmačenja ukazov. D'Annunzio je odgovoril na to, da bo regenca Reke za enkrat odstopila od napovedbe vojnega stanja pod pogojem, da italijanska vlada polnoma razveljavi sovražne Cavigliereve ukrepe proti Reki.

+ **Socialistične konference.** V nedeljo se je v Bernu sestala med ljudska socialistična konferenca, katero sta sklicali neodvisna socialistična stranka Nemčije in švicarska socialnodemokratska stranka. Konferenca, ki je postavljena izključno iz zastopnikov onih socialističnih strank, ki so nastopile za drugo internacionalo, se uradno odprede Crispin, Ledebour, Hilferding, Rosenfeld (Nemčija), dr. Fridrich Adler, dr. Otto Bauer (Avstrija), dr. Karl Cermak (socialistična delavska stranka). Zadnji zastopa Češkoslovaško.

+ **Komunisti in novokomunisti.** V nedeljo se je v Berlinu otvorilo zborovanje v svrhu združitve komunistične in novokomunistične stranke. Zastopniki komunističnih strank Anglije, Madžarske, Češkoslovaške in Holandije so imeli pozdravne govore.

+ **Antantia in Grčija.** Poročevalec lista »Agence Havas« je brzolavil iz Londona: Konferenca je končana. Ministrski predsedniki so se ponovno ostali skunali če bi eventualno prisla poročila iz Aten. Več vprašanih, o katerih v prejšnji seji niso mogli razpravljati, so vzeli v pretes. Med temi vprašanji je tudi zadeva trgovinskih odnosov s sovjetsko Rusijo. Strokovnjaki, ki se sestanejo v Bruslju, se bodo pečali z vprašanjem vojne odškodnine kakor tudi z ukreni finančnega značaja, ki bi jih bilo treba določiti če bi kralj Konstantin zopet zasedel prestol. Poročevalec pristavlja, da se ministrski predsedniki glede grškega problema ponovno strinjajo. Če bi se sklenilo, da naj kralj Konstantin zopet zasede prestol, bi poslanki vsi trije velesil v Atenah ter obe komisijski kl delujeta tamka! naznanili grški vladi, da se finančna pomoč ustavi. Že poziv kralju Konstantinu, naj zopet zasede prestol bi avtomatično in takoj povzročil, da bi se krediti treh velesil ustavili. Ministrski predsednik Levques je izjavil zastopniku »Agence Havas« da je zelo zadovoljen s pogajanimi. Levques se tudi vrne v Pariz.

ZLATOROG

Prepričajte se če tehta tudi druge milo, katere ste cenejšo kupili pol kg kot

„ZLATOROG MILO“

== Glavno zastopstvo za Kranjsko: ==

R. BUNC in drug. LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 7.

Prva marib. tovarna mila, preie C. BROS, Maribor.

ZLATOROG

LISTEK.

Zvonimir Kosem:

Požigalec.

(Dalle.)

Vrata so se odprla in z gorečo tresko v roki se je približala v sobo stara Mrežarica.

»Jemnasta — kaj pa imate vendar? Kaj na tako razsašaš. Jaka? — Sai mi boš še peč podril!... je tarnala ženica. — »Martinek, dai prižgi luč, večerjo imam že v skledi.« Martinek je počasi zdrknil s peči.

»Ali mi niste prinesli nič bitače, mati? Gotovo ste ga slišali tudi v kuhinjo da hoče imeti polič tepkovca? Tako priden je zmerom...« — je poudaril hlanec z norčivim glasom zadnji stavek in prišel prižigati zakajeno od strova dol nad mizo visečo netrolečko.

»Polič tepkovca? In kaj hočeš še od mene. Jaka?« je s tenkim, lokatočim glasom vprašala Mrežarica, ozi-

rale se na peč, na bineljačoče Jakobove noze. »Ali ti nisem povedala že zjutraj da poidi proč!... Pa še zmerom sedi široko in močno kakor cesar na peči, razsaša in zaukazuje. O Bog se nas usmili!«

Jakob je stisnil desnico v pest in s temnim pogledom ošinil starko.

»Nikamor ne poidem! Ves dan sem delal, zdaj na sem truden in želim — polič tepkovca mi dajte, da mir besedi!«

»Oblastno govoriš, dečko!« je krenil proti peči hlanec, roke na hrbtu, oči hlskaioče, naravnost v Jakoba uorte. »Povej mi, ali so te tam tako naučili?... Res misliš, da ti je zdaj vse dovoljeno, ko nosiš na čelu pečat —«

»Moč!« mu je rohneč prestrigel Jakob besedo in lonil s pestjo po peči da se je potreslo v sobi.

»Vem, kaj si hotel reči: pečat požigalec!«

»In to tudi si!« mu je zabrusil hlanec brezsrčno v obraz, s škodoželjnim nasmehom na licu. »Požigalec!«

»Da sem!« se je potkal Jakob na prvi besno hropeč proti Martinu. »Požigalec sem. In še več. Telo brez duše. Zver. Tako misliš o meni ti, Martinek tako misli mati Mrežarica tako misli vsa vas. In prav imate vsi skunati, da tako mislite. Bil sem nekoč človek, pa sedaj nisem več. In kdo je temu kriv? Vi, vi ljudje... vi ste naredili iz človeka zver... vi ste me ubili... In zdaj še mirvecu v rakvi ne daste miru! To ste naredili vi ljudje iz mene ljudje brez srca brez pravice!«

»Ne govori o pravici, ki je nikoli nisi bil vreden!« je posegel vmes hlanec. »Rajši misli na pokoro, ko se še do zdaj tekom sedmih let nisi spokoril.«

»Kaj spokoril! Še spreobrniti ne — tako se mi zdi, ko te poslušam. Jaka...« je zalomila Mrežarica z rokama: še bolj siv je postal pri tem njen obraz in še bolj žalostno so vledale iz narubanih lic drobne rjave oči. »Dai si vendar kaj dopovedati in imeti usmiljenje z menoj ki sem stara in boleha. Tako naredi,

kakor sem ti svetovala precej prvi dan ko si se prikazal pri nas: domov coldi h Klančarju, k svojemu bratu poklekni predent in vprosi za oduščanje — pa bo vse dobro... Sai te Klančar usmiljen človek...«

»Tako naredi — mati imate prav.« je brnrdil hlanec, cincaje vorindol ob mizi za katero je nanosled sedel se nestonil na klon nazaj iztegnil roko in zabohal s prsti na vladkem tavrojevem lesu. — »Poznam tvoje brata — dobro vem, da ti bo odpustil. Samo noližati se moraš pred njim...«

»Ponižati? Pred njim — pred Andrejem? Pred tem lumpom, ki je kriv vse moje nesreče?... Nikoli! Je črnel Jakob s peči tresoč se po vsem životu. »Naj mi da, kar je moč na grobni gruntu naj prebusti meni, pol nai ga obdrži sam — samo to zahtevam — na hova zopet prijatelja in ne več sovražnika!«

iena miru: prentrov nikdar ni trpela v hiši, zato io je vsaka, tudi najmanjša vzmemrienost utrudila.

»Jaka Jaka — ali si še zdaj nisi izbil tega iz glave?« ga je pokarala s svojim cvilečim glasom. »Zdaj — na sedmih letih pokore? Ali te teča res ni prav nič poboljšala? — Bog se nas usmili. Kai ti ni izplačal Andrei vsega pokore, kar ti je šlo no božjih in človeških postavah? — Ti na greš in mu zažgeš kaščo in kozolec...«

»Andrej — na poštenost!« je vnovič vzhlesnel Jakob. »On, ki mi je uničil življenje — na pošten? Ne govorite mi o poštenosti ljudje krščanski tam kjer je ni še manj pa o postavah ki so prikroene tako da jih imajo v visoki časti in čislh različni tatovi in razbojniki, a se križajo pred njimi kakor pred samim vragom siromaki in berači! — Zažgal sem Andreju kaščo in kozolec ker sem ga sovražil ker mi ni hotel dati pravice ki sem jo zahteval od ntega (Dalle prih.)

Dnevna kronika.

4. Masaryk o odnosih z Avstrijo. LDU, Praha, 4. dec. »Prager Tagblatt« priobčuje razgovor s predsednikom Masarykom, ki je o razmerah do Avstrije in do nameravane gospodarske konference nasledstvenih držav izjavil: Minister dr. Beneš je odpotoval v Ženevo s trdnim sklepom, da nastopi za sorojem Avstrije v zvezo narodov in je ta svoj sklep tudi izjavil. To njegovo nastopanje je gotovo jasen dokaz, da Avstriji nikakor nismo nenaklonjeni. Pri razgovoru o gospodarski konferenci, ki jo namerava sklicati reparacijska komisija je poudarjal Masaryk, da mu je tudi to sredstvo dobrodošlo, kakor vsako drugo, ki dela na to, da se odstrani nesporazumljenja in pospeši gospodarski razvoj.

4. Proti belemu terorju na Ogrskem. »Freiheit« javlja iz Stockholma: Predsednik švedske socialno-demokratske stranke je sestavil resolucijo, v kateri izraža svoje ogorčenje nad postopanjem z bivšimi madžarskimi ljudskimi komisarji. V imenu švedske socialno-demokratske stranke protestira proti temu postopanju. Švedsko socialno-demokratsko delavstvo smatra zahtevo po smrtni obsodbi komisarjev, ki so jo izrazili oficijelni zastopniki madžarske državne uprave, za popolnoma premišljen justični umor. Če bi se umar izjavil, bi se zgražala nad njim zgodovina in vse civilizirano človeštvo brez ozira na politično mišljenje.

4. Zveza narodov in tajna diplomacija. V Ženevi, kjer zboruje zveza narodov, se obširno razpravlja tudi vprašanje o meddržavnih pogodbah. Člen 18. versalske pogodbe določa namreč, da so pogodbe med državami, ki pripadajo zvezi narodov, javne in, če so vpisane pri tajništvu zveze narodov in kakor hitro mogoče tudi javno objavljene. Nobena pogodba naj bi ne bila obvezna, ako ni vpisana. — O tem se je sedaj razvila v Ženevi obširna razprava. Francija in Belgija sta namreč sklenili vojaško pogodbo, tajništvo zveze narodov pa je nista sporočilo v celoti, temveč sta le javila, da taka zveza obstaja. Francoski in italijanski zastopnik pa skušata sedaj po ovinkih obiti določbo člena 18. skratka zavzemata se za veljavnost tajne diplomacije, ki je, kakor znano, eden izmed glavnih vzrokov za nastanek novih vojn. S strani poljskega zastopnika Karnebecka je bil predložen predlog za revizijo člena 18., o čemur bodo podale članice zveze še svoje izjave. Mi pa lahko že danes rečemo, da bo zveza narodov, če bo še nadalje tako poslovala, sčasoma postala brez pomena. Sicer pa je že danes pokazala v tej obliki svojo življenjsko nezmožnost.

Zveza narodov in skupščina predložila poročilo. v katerem se z ozirom na st. 1. versalskega sporazuma in na dogovore med zavezniki. Jugoslavijo in Českoslovaško odreja, da stoji tudi nemenska in izjavljajo v verski vrnitvi in namizovni zveze narodov. Za Českoslovaško se še razen tega odloča, da bo generalni tajnik zveze narodov vsem poročal, kar se tiče karnatskih Rusov, ki so priključeni Českoslovaški kot samostojna celota.

4. Francija sabotira zvezo narodov! V »Arbeiter Zeitung« piše dr. Alfred Tiedl o tem poglavju naslednje: Prvo zborovanje zveze narodov v Ženevi stoji pod utišanim, da je Clemenceaujev »mir« velika ovira za resno in uspešno delovanje zveze narodov, ter da je treba revizije mirovne pogodbe. To se je najprej pokazalo pri razpravi, kako zaščititi armenski narod pred krvavim nasiljem in pobijanjem od strani turških tolpe Kemal paše. Lafontaine (Belgija) je predlagal šestčlansko komisijo, ki naj preučuje vse priprave, s katerimi je mogoče zaščititi Armence. Temu nasproti pa je Viviani (Francija) predlagal, da naj zveza narodov poveri kako veličastno, da na dobrohoten način stopi v zvezo s Kemal pašo in doseže na ta način zaščito Armencev. (Zborovanje je sprejelo oba predloga, čeprav se drug drugega izključujeta.) Viviani je rekel, da je zveza narodov brez moči, da bi se moglo kako drugače doseči uspeh. V tem predlogu Vivianovem tiči pa dejanska diplomatska spletkarčina v korist ene same države. To pa nasprotuje pacifiistični tendenci zveze narodov, ki je Francija na ta način sabotira in ponižuje na stopnjo intrigantne in razdiralne politike. Da je temu tako, kaže tudi predlog Bourgeois (Francija) pri razpravi o razorožitvi, kjer zahteva kot predpogoje 4 točke, izmed kat. rih prva zahteva popolno izvedbo mirovne pogodbe, s čimur je pravzaprav toliko rečeno, kakor da Francija sklepov zveze narodov ne upošteva. Vse obnašanje oficijelnih zastopnikov Francije je slično sabotaži, ki so jo izvajali pruski diplomati l. 1899 na haškem mirovnem kongresu, ki je šla tako daleč, da je haški svet sploh izgubil ves svoj pomen. V Haagu se je Bourgeois l. 1899, toplo zavzemal za ruski predlog po zmanjšanju oborožitve, l. 1920 pa isti Bourgeois v Ženevi dela isto kot pruski general leta 1899. V Haagu in sabotaža predlog o razorožitvi.

Opozorjamo vse ceni, naročnike na poštno pošto. ki smo jih obljubili ter prosimo, da nam naročnino pravočasno vplačajo.

Prepoved namskih listov. Vlada je odtegnila pošto dovoljenje dunajskemu listu »Neues Wiener Tagblatt«, ker hujška proti naši državi. — Mi smatramo danes, po 2 letih državnega obstoja, ko so razmere v državi že precej drugačne kot so bile spočetka, to za popoln odveč. Če je naša država res že tako trila, da jo bo pordil zakoten člančič kakakega še bolj zakonit nemškega lista, potem je tudi vse prepovedi ne bodo resile. Če je pa močna, tu pa prenesla tudi nekaj obširnih časniških sunkov in v tem slučaju pustite bedakom veselje.

Kako so izločevali živila za časa plebiscitne agitacije na Koroskem, o tem je podala komisija, ki je to stvar preiskovala na lica mesta, obširno poročilo finančnemu ministru Stojanoviču v Beogradu. Komisija je ugotovila, da se je izločevalo okoli 600 vagonov živil, namenjenih za čono A. Natančno se količine izločevalnega blaga ne da določiti, ker se ni plačala nobena carina. O zadetih se bo že še izvedelo, izvedela pa se ne bodo imena krivcev. Zakaj ne, ni težko pogoditi.

Žalosten položaj sodnih izvrševalnih organov. Prihajajo nam iz krogov sodnih izvrševalnih organov pritožbe o njih slabem gnotnem položaju. Marsikdo izmed njih se je veselil, čitajoč naredbo, v kateri je bil govor tudi o njih. Ali kaj, ta naredba velja le za uradnike, za služe pa ne. Nič ne ni uradnikom nevoščljiv, ali mišljimo, da se naj tudi sodnemu izvrševalnemu organu, ki opravlja službo v svoji okolici, prizna potnina. Včasih mora tak službeni organ izostati po 14 dni zunaj in se preživljati in prenočevati na svoje stroške. Kako težko je to pri majhnih dohodkih, ni treba niti omenjati. Obležo nosijo ti organi še vedno ono staro avstrijsko, ki je že vsa raztrgana in umazana. Za po tem je lahko presoditi, koliko se oblaži za te svoje uslužbenke brigajo. Preskrbite jim torej vsaj pošteno službeno obleko in priznajte jim primerne potnine za službena potovanja, da ne bodo vezani na miloščine. Mi smo bili vedno za to, da se naj vsakemu človeku za njegovo delo da pošteno plačilo, da more človeka vredno živeti!

V zadnji Obliki contra Pegana je poslal dr. I. Oblak vsem naprednim listom izjavo, v kateri vzdržuje svoje stare obdolžitve proti dr. Peganu pod svojnimi podpisom.

Konec starega drobiža. Finančna uprava bo do novega leta vzela iz prometa vse eno- in dvo- in desetkronske avstrijske bankovce in jih bo zamenjala za kovane drobiže, oziroma za polidinarske bankovce. Vendar enkrat konec te nesrečne razcefranosti.

Električno razsvetljavo dobij v kratkem ljubljanski glavni kolodvor. Dela za to se že izvršujejo.

Manipulacije z moko. O manipulacijah raznih molarjev z moko smo že obširno poročali. Včeraj so bile tako pred okrajnim kakor tudi državnim sodiščem zanimive razprave. Pred državnim kot vzklincim sodiščem so včeraj celi dan trajale vzklince razprave o »moki«. Ivan Knez in tovariši so vložili pritožbo proti sodbi okrajnega sodišča v Ljubljani. Pozna zvečer je vzklinceno sodišče razglasilo sodbo, ki je v bistvu potrdilo sodbo prvega sodnika. Obsojeni so: veletrgovec Ivan Knez na 14 dni zapore in 950 K denarne kazni (pravno na 10 tednov zapore in 1000K kazni), dalje mlinarja Franc Mihelič in Ivan Kurat na en teden zapore, trgovci Jernej Skubic, Ivan Glavič in Ivan Pirc na 4 dni zapore. Glede trgovca Rudolfa Zorca in mlinarja Pavla Bertoncija se potrdi sodba prve inštanice. — Pred okrajnim sodnikom je se dalje obravnavala zadeva z »Mestno upravizacij« in »Zitnim zavodom«. Razprava je bila preložena. Manipulacij z moko je bila obdolžena tudi »Gospodarska zveza«, ki pa je znala dokazati svojo realnost ter je bila na to oproščena.

Porotno zasedanje je otvoril predsednik dr. Papež s slučajem Josipa Vidmarja, ki je v prepiru z drogom ubil svojega sopolanca Andreja Cetina pri gospe Česnovarjev v Kolodvorski ulici v Ljubljani. Vidmar se zagovarja s tem, da Cetina ni nameraval ubiti, ampak se mu je zgodilo po nesreči. Priči, ga. Česnovar in Terezija Brodnikova, ki je hlapca mrlja označila Vidmarja kot mirnega in delavnega človeka, Cetina pa kot prepirlivega in silno nasilnega. Vidmarja obsodijo na štirimesečno ječo, v katero se mu vsije preiskovalni zapor. Votanta sta dvornu svetnik Hudobek in nadsvetnik Hauffen, državni pravdnik pa je dvorni svetnik Bežek. Vidmarja pa je zagovarjal dr. Svigelj.

Tatvina usnja. Na 16 mesecev težko ječe je bil danes pred ljubljansko poroto obsoljen Albin Lemardič zaradi tatvine. Dne 27. jul. t. l. je v Gorici ukradel Marilj Coli večjo množino podplatov in usnja v skupni vrednosti 2052 lir. Usnja in podplate je prenesel preko meje v Jugoslavijo. Lemardič je tatvino priznal. Porotniki so soglasno potrdili njegovo krivdo.

Zgodba o pokrajinskih slikah. »Gospod! Nekaj nesramnega! Meni, meni je nekdo ukradel dve pokrajinski sliki.« Policijski uradnik sestavlja po šabloni ovadbo. »In vrednost?« »Gospod! Dvatisoč K najmanj!« Detektiv so začeli zasledovati tatu. Pokrajinski sliki ste izginiti samo v fantaziji dotičnega gospoda, ki je postal vsled smrti svoje žene težko melanholičen. Tatu detektiv niso izsledili... Mož pa hrani dve razglednici in sedaj govori: »Tema slikama bom spravil vso politiko v Jugoslavijo gor... Jaz, jaz bom regent...«

Sprememba vremena. V soboto zvečer je začelo znežiti in sneži že tretji dan skupaj razen kratkih presledkov. Zanimivo je bilo v soboto zvečer, ko se je med sneženjem bliskalo in grmelno, kar je za ta čas izrednost. Pota so zelo nemarni, ker je padel sneg na neizmerno zemljo. Okoli Ljubljane je dosedaj zapadel sneg do 10 cm, medtem ko je na Gorenjskem okoli Jesenic bil že v nedeljo popoldne visok 12—15 cm. Toda levi pravijo, da ne bo prav hude zime, ker nimajo poljske živali nič kaj zelo goste dlake. Kakor znano, je žival zelo dober barometer.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 21. do 27. novembra 1920. dela 152 moških in 64 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 112 moških, 65 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 141. Dela iščejo: pisarniške moči, stavb. in strojni ključavničarji, peki, mesarji, krojači, šivilje, kovski strojniki, natakarji, natakarice, ekonomski, književski, trgovski, sodniški, sodničarice, kuharice, hotelske sobarice, tapetniki, sedlarji, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejemajo: železnice, strugarji, četniki, mizarji za pohištvo in mešano delo, tesarji, lvarji, strojevodje, čevljar-prirezovalci, urarji, puškariji, platarji, likarice, perice, delavci k zidarjom, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, sobarice, postrežnice, vajenci, vajenke itd.

Havbični artiljerijski polk v Mostaru oddaja službo polkovnega ključavničarja. Izpušeni ključavničarji, stanujoči v Ljubljani, ki se zanimajo za to službo, dobe poljsniti v mestnem vojaškem uradu v Mostnem domu.

Zadruga sodavničarjev za Slovenijo je sklenila vsled uvedbe trošarine na sodavniške izdelke ter podražanja v to stroko pripadajočih surovin povišati cen sodavice in pokalic na 3 krome za komag. Palačo za zakrebiško borzo prično graditi polati. V palači bo tudi moderno urejena restavracija in kavarna.

Po svetu.

Statistika tržškega prebivalstva. V tednu od 14. do 20. novembra se je rodilo v Trstu 139 otrok, med njimi 31 nezakonskih, umrlo pa 73 oseb. Število celokupnega prebivalstva se je cenilo dne 1. oktobra t. l. na 241.068 duš.

Kako klerikalci rešujejo bodo to revščino delovnega ljudstva, o tem nam priča naslednji primer iz Avstrije. Sedama klerikalna vlada je začela dobrodelno akcijo za revno in trpeče ljudstvo. Izdala je proglase, v katerih mlo prosi bogatine, ki žive v najstajnejšem razkošju, da naj vsaj nekaj prispevajo za stroške. Apelira na človekoljubnost. O, kako naivno! Mesto da bi vlada kratkoročno zapovedala oddajo odvsega imetja in pošteno obdavčilo bogatine! — Samo iz tega primera se že vidi, da »socialni« program klerikalcev stoji le na papirju! Če mislijo ti ljudje z dobrodelnostmi in miloščinami odpraviti bedo in revščino delovnega ljudstva, s tem hočejo reči, da pravice delovnega človeka, trpna priznati nečejo! Ali so klerikalci že kod izvedli svoj »socialni« program. Morda pri nas, kjer so imeli mnogo oblasti, ali morda na Madžarskem, kjer imajo vso oblast, ali sedaj na Avstrijskem, kjer imajo tudi vso oblast? Ne! Sklep?

Obilube avstrijskih klerikalcev so niso izpolnile. Pred volitvami dne 17. oktobra obilubili znižanje cen, boljše prehrano in bogve kaj še vse. Sedaj so se te obilube razblinile v nič. V Nemški Avstriji, tako poroča »Arbeiter Zeitung« grede zanj čas cene vedno kvišku in pojavljajo se obširna medzna gibanja. Nastala je zopet doba štrajkov. Kruh se je silno poslabšal. Dr. Weisskirchner je pred volitvami obilubil znižanje cen, sedaj pa priznava, da ne more vlada v to svrhu ničesar narediti. Nezadovoljstvo s klerikalno vlado so stopnjuje.

Obsodba madžarskih ljudskih komisarjev. Z ozirom na poziv dunajskih socialistov socialistom ententnih držav, po katerem naj bi ti pri vladah posredovali za obtožene ljudske komisarje, ugotavlja madžarski korespondenčni urad, da trave, da je budimpeštansko sodišče obsodilo deset obtoženih ljudskih komisarjev na smrt in resnična, ker sodišče se ni izreklo svoje sodbe.

Saški večinski socialisti so pripravljeno sestaviti skupno z neodvisnimi poponoma socialističen kabinet. V ta namen so dogovarjali z neodvisniki, ki zahtevajo zase tri sedeže.

Francoski poslanec Layre, član skrajne levice, ki je postal žrtev reakcionarnega atentata, je podlegel zadobljenam ranam.

Labour Party in Irska. Enketna komisija angleške delavske stranke je dospela v Dublin in je začela z energičnim delovanjem, da spravi angleško-irske zadeve v red. Prvi dan je zasliševala voditelje irske delavske stranke in več sinajevskih leaderjev. Angleška in irska javnost ste prepričani, da je edino Labour Party tista sila, ki bi bila zmogla urediti irske zadeve.

Boj proti dragini v Belgiji je vvela v roke belgijska vlada. Dosegla je precejšnje uspehe. Uvedla je tudi takzv. »narodno obleko«, ki se prodaja po enotnih in nizkih cenah. Je iz dobrega, trpežnega blaga in okusno narejena.

Charles Infroit, eden najbolj znanih pariskih raziskovalcev X-zarkov, je te dni podlegel kot mučenik za zvišeno misel znanosti. Charles Infroit je žrtvoval svoje življenje, da prouči skrivnostne sile, ki tičijo v teh žarkih, žrtvoval ga je v prvi človeštvu, kateremu je ustvaril večji del metod, ki so namenjene v svrhu radiološkega zdravljenja bolnikov in metod, ki obvarujejo zdravnika pred nevarnostmi v radiografskem delovanju. Tragično je, da je moral pri ustvaritvi teh metod sam propasti. Leta 1908 so mu morali odrezati desno roko, ki so mu jo X-zarki sežgali. Pozneje se je isto zgodilo z levo roko. Navzile temu, da so ga napadale težke fizične krize, povzročene od njegovega raziskovalca, in ga je v zadnjem času gladoval bolezen na hrbtnem poplunoma prikoval na posteljo, je vendarle neumorno in stoletno vodil dela svojih učencev s postelje, katero je dal prenesti v svoj laboratorij. Francozi so v ogromnem številu sprejeli na poslednji poti enoza svojih največjih moči.

Davek na inteligenco. Inteligence, tako smo doslej menili, je plačala vojno nočevske trube. Toda mir zahteva, kakor je videti, od nje še vse drugačnih žrtv. Zanimivo je, kaj je dejal francoski naučni minister te dni pred komisijo Izjavil se je z vsemi štirimi za povzdek vsakršnih pravic. Poučevanje je prepovedano. Komisija se bo pobirgala, da stori hitter konec škandalu, katerega je označil z francoski naučni minister.

Španska deportira. Vojna ladja »Citrada« je dospela s 36 španskimi sindikalisti, med njimi voditelj Segal, v Port Mafon na balcarskem otočju. Interpreti bodo na razpolago civilnega namestnika v Barceloni. — Smo radovedni, kaj bo pomeneza ta pametni možakar ž njimi ukrenil. Vsekakor idealna rešitev strokovnega gibanja!

Bivša nemška cesarica Avgusta umira. »Lokal Anzeiger« poroča iz Potsdama, da se nahaja bivša nemška cesarica Avgusta na smrtni postelji. Nie stanje ne dopušča nikakršnega upanja.

Arthur Jounng in Arthur Brisbane. Arthur Brisbane, ki je menda najbolje plačan novinar v Ameriki in piše članke za Hearstovo časopisje ter Arthur Jounng, ki bi bil morda ravnotako dobro plačan za svoje komične karikature, če bi hotel risati karikature za kapitalistične dnevnike, sta se pred kratkim sešla na seji eksekutive Farmer-Labour Party v Chicagu, kot poročevalca, prvi za Hearstovo časopisje in drugi za svoj komični socialistični polmesnik »Good Morning«, ki izhaja v New Yorku. Brisbane je v svojem govoru večkrat izrazil svoje prijateljstvo do Jounnga, češ da je dober človek in da je le škoda, ker izdaja list za proletarce. Ko sta se sešla na seji eksekutive Farmer-Labour Party, je pa Brisbane v pogovoru z raznimi kartelisti izrazil nekaj zbadljivih opazk napram Jounngu. »Križ je za Arthur Jounngom«, je dejal »da udarja na svoj boben vedno kakih 25 milj pred procesijo.« Med tem pa se je vzdignil iz kota Arthur Jounng in mu odgovoril: »In s teboi, Brisbane, je ta križ, da hočeš držati korak s sedmimi godbami likrat!«

Število jezikov na svetu cenijo na 860. Poleg tega je tu še okrog 5000 dialektov. Na Evropo odpade 89, na Ameriko 407, na Afriko, 114 na Avstralijo 117, na Azijo pa 133 jezikov.

Kulturni vestnik.

XVIII. umetnostna razstava v Jakopičevem pavillonu. Obiskovalci se splošno vabijo, da si to za razumevanje razvoja slovenske upodabljajoče umetnosti izredno važno razstavo ogledajo v nekoliko hitrejšem tempu, ker radi velikih stroškov ne more ostati tako dolgo odprta, kot so bile navadno druge razstave.

Repertor ljubljanskega gledališča Drama: Ponedeljek, 6. »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, (B). Torek, 7. (zaprtlo). Sreda, 8. »Sen kresne noči« (v opernem gledališču ob dramskih cenah), (E). Četrtek, 9. »Bobrov kozuh«, (B). Petek, 10. »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, (C).

Sobota, 11. »Bobrov kozuh«, (A). Nedelja, 12. »Figaro se ženi«, (izven). Ponedeljek, 13. »Bobrov kozuh«, (C). — Opera: Ponedeljek, 6. (zaprtlo). Torek, 7. »Dalibora«, (A). Sreda, 8. »Sen kresne noči« (dramska predstava), (E). Četrtek, 9. »Od bajke do bajke«, (E). Petek, 10. (zaprtlo). Sobota, 11. »Tosca«, (D). Nedelja, 12. »Dalibora«, (izven). Ponedeljek, 13. (zaprtlo).

Glasbena Matica priporoča od novejših slovenskih klavirskih skladb nakup muzikalij za Miklavžovo in božično darilo mladini: Tri nove klavirske skladbe Stan. ka Premra: 1. Ob kolovratu, 2. Pri otrocih, 3. Vzdih in klavirski album za slovensko mladino, sestavljen Josip Pavčič. Premirove skladbe spadajo k onim redkim slovenskim klavirskim umetninam, ki so samostojne in lepe. Pavčičev klavirski album obsega 81 slovenskih narodnih pesmi, je zelo okusno prirejen in priljubljen. Cena za Pavčičev album 16 K. Za Premirove tri klavirske skladbe 12 K. Naročila dobiva se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Ko prečitete »Naprej«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Društvene vesti.

Čevlarska zadruga za Ljubljano in okolice vabi gg. člane na sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 9. tm. točno ob 8. uri zvečer v gostilni pri Zabukovcu, Stritarjeva ul. Sestanek je važen vsled zadeve zvišanja pomočinskih plač. — Karl Korze, lic. št. načelnik.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi svoje člane na mesečni sestanek v torek, dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne na porodniškem oddelku obč. ljavne bolnice v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Pogodbe z bolniškimi blaginjami: referenta gg. dr. Homan, dr. Košenina. 3. Slučajnosti.

Dopisi.

Radeče pri Zidanem mostu. Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« je dne 2. t. m. praznovalo odhodnico sodr. Franu Novaka, ki odpotuje v Ameriko in godovnici dveh sodružic. Povabljeni so bili člani in članice in vsi, ki so sodelovali pri dramskih predstavah. Zbava v društveni lokalu, ki se jo je udeležilo 30 oseb, bo ostala vsem v lepem spominu. Sodrugi Pičinin se je toplo zahvalil poslavljajočemu sodrugu, ki bo tudi onkrat morla ostati zvest borec za delavsko stvar. Tudi na tem mestu bodi izrečena sodrugu Novaku zahvala. Zelimo mu srečno pot.

Iz mariborske okolice. Kako so dolati pri volitvah naši nasprotniki, kaže ta-le primer klerikalne zagrizenosti: V neki vasi je bokat kmet. Njegov hlapec je v tako slabem položaju, da nima piti toliko omeke, da bi mogel med ljudi, čeravno dela pri gospodarju že celo leto. Farnovski gospod pa daleč kar naenkrat po 600 K Mariljnim devicam, da le-te kupijo plače fantom, ki naj bi potem pretepali naše ljudi po shodih. Mislim, da bi bilo bolj pošteno, če bi farnovski gospod raje dal tistih 600 kron za revnega hlapca, kakor pa da se na ta način nebi med ljudmi sovražstvo, pretepe in poboje. Hlapec seveda še obteke niso hoteli posoditi, da bi šel voliti, vo pa samo zato, ker je rekel, da bo vnel socialno demokratično. To je dokaz, da farnovska gospoda smatra delavca te za sužnja in mu ne prizna nobene druge pravice, kakor večno delo. Vemo, da se blagoslovičeni gosposde brigajo le za to, da je njihova malha polna, pa da jim je tuof vseeno, če sta kak kaplanček in devica na dobrem »razpoloženju«. Delavci in hlapci pa hodite bosi in nagi, dočim za druge dolate! Izpreglejte vi vsi zatirani in stoarte v trdno svojo organizacijo, v Kmetisko-delavsko zvezo! Le v združenju je moč tu zmaga!

Mežiska dolina. Zelo nas veseli, or smo tudi mi Korosci, kolikor nas je še, dne 28. novembra pripomogli k zmagi socialistične ideje na Slovenskem. Pomisliti smo, da smo vkljub mahinacijam s strani črnih županov, ki niso sprejeli v volilne inenem, če precejšnje število naših zavednih sodrugov in klub temu, da so nas z vsem mogočim bombardirali komunisti, dobili na dan volitev 135 glasov absolutno večino nad vsemi drugimi strankami. Tu se je pokazala delavska zavednost in solidarnost! Pokazali smo, da kler je delavstvo v svoji organizaciji složno, da tu razni frakarski in črni razdirači ne morejo ničesar doseči. Mi tu ob meji gradimo ramo ob ramo s štaterskimi sodrugi na mogočini socialistični stavbi, in naša dela se mora razširiti do zadnjega kotička jugoslovanskih pokrajin. Delavci in kmeti se morata združiti! Zato složno, bratje, borci za socializem, naprej! Mi vstajamo! Zivela socialna demokracija!

Celle. JDS je doživela pri nas veliko poraz. Zato hoče sedaj »Nova Doba« la poraz opravičiti, seveda na zelo nepošten način. V uvodniku se tolaži z raznimi izgovori in trdi da je »državotvorna« stranka. O socialnih demokrah in komunistih pravi, da so sicer uspešni nad vse pričaokvanje, toda njih so volili sami nezadovoljni nemčurji. Ta pa je res lepa. Vpra-

čamo bankarja, če mu res ni znano, kako so sestavljali volilne imenike. Pogledajte samo v celjsko okolico. Tam so nas vaše stranke ogoljufale za najmanj 300 glasov. Sedaj pa se drznete napisati, da so za nas glasovali nemčurji. Znano je, da je dal okoli glavar na razpolago imenik iz l. 1911 o ljudskem štetju, na kateri podlagi so vaši imeniki zaupnik odločili, kdo je Slovenec in kdo nemčur. Vsakega Slovenca, katerega je 1910. l. napisal nemški gospodar za občevalni ležak nemščino, ste ga izrekirali ali pa ga sploh niste vpisali v volilni imenik, četudi dotični ne ene nemške besede ne zna, kar ste seveda dobro vedeli. Pogledajte v okoliško občino, v Tešarje itd. Sami ste vse ukrenili, da so bili volilci samo »pravci« Slovenci, sedaj pa trdite, da so za nas glasovali nemčurji. Kako

ste dosledni in pošteni v svojih besedah in dejanjih. Vaša »državotvornost« vam je odgovorila. Zdi se nam, da mora vaša »državotvornost« preiti na socialistične stranke, ker je vaša stranka preslaba, da bi mogla sama tvoriti državo. Čudna je tudi sodba teh gospodov, ki trdijo, da je tudi vzrok lepih uspehov socializma njihova protidržavna gonja. To je neumnost, katere je zmožen samo hudoben človek. Ali hočejo postati ruski socialisti tudi nemčurji, ali pa avstrijski Jugoslovani? Dovolj je. V Sloveniji vam je odzvonilo in če mislite na kak preobrat v bodoče vam v korist, se motite. Ljudstva ne boste več zaslužili, kajti dovolj ga je vojna pretresla in prebudila. Končno vam se pove-mo, da niste dali okoli 2000 Slovincem socializma na Štajerskem in Koroškem vo-

line pravice, pod pretezo, da so Nemci. Toda ta 8000 se bosta do prihodnjih volitev pomnožila in se priključila k ostalim 22 tisočim glasovom za socialno demokracijo. O. R.

To in ono.

* Obsojena grofica. Kakor bo še v spominu, so se letos meseca julija vršili v Gradcu težki izgrezi, tekom katerih je izgubilo življenje 7 oseb. Izgrezi so se začeli na sadnem trgu, kjer je po govoricah grofica Petronila Zedwitz nahujskano žensko naskočila stojnice in jih oplenila. Te dni se je morala grofica radi svojih tedaj-nih hujskarij zagovarjati pred sodiščem. Značilno je, da je dokazala, da se sama ni udeležila izgrezov, marveč je po svojem

govoru štela domov, s tem, da je imela za tisto uro naročeno — krojačico, ki ji je prišla pomerjati novo obleko! Zedwitz je bila obsojena na šest tednov težke ječe.

* Ameriški rekord v strojeplju. Iz New Yorka poročajo: Prvenstvo za strojeplju za Sev. Ameriko in Kanado je dosegel Jurij Hofeld iz New Jersey z napisanjem 131 besed na minuto brez počitka in brez napake. Miss Margaret Owenova, ki je bila prvakinja že štirikrat, je bila takrat druga s 128 besedami na minuto. Prvenstvo novincev je dosegel 14 letni deček, ki je napisal 100 besed na minuto. Dobil je 1000 dolarjev in povrnil so mu stroške za povratek v Evropo. Pri tekmovalstvu so morali tekmeči odgovarjati na vsa vprašanja od občinstva stavljenih vprašanj.

Ste nrehajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nagnod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Felleriev Elzafluid 6 dvolitnih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebei. Zavrski sok zoner kašeli in prsne bolečine 1 steklenica 9 kron.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerieve prave Elza-kroevlice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poština posebei. a načenele Eugen V. Feller. Stubi-ca donia. Eisatre št. 252 Hrvatska. B. (3)

Izdajatelj: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Modna trgovina A. Šinkovic nasl. Ljubljana, Mestni trg

priporoča svojo ravnokar došlo zalogo modnega blaga. — Velika izbira pletenin za dame, gospode in otroke. — Cene nizke.

Anončni zavod
Drago Bezeljak,
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

priporoča
slednje tvrdke in podjetja:
v Ljubljani:
Arhitekt in stavbeno podjetje
Viljem Treo
Gospo-velska cesta 10.

Zarnice „Svetla“
Mestni trg št. 25.

Pisalni stroji
F. Bar
Cankarjevo nabrežje 5.

Prodaja in popravila pis. strojev
The Rex Co.
Selenburgova ulica 7/1

Elektrotehnični predmeti
„Svetla“
Mestni trg št. 25.

Fotograf
Veličan Bešter
Aleksandrova cesta 5.

Običaj. konces. zavod za pokončavanje
tlačil in mrtve
Miroslav Zor
Kolodvorska ulica št. 30/II.

Avtomobili, motorji, kolosa, pnevmatika, avtomarša
J Gorec
Gospodarska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblek
Schwab & Bizjak
Dvorni trg 3.

Tehnične potrebščine
Odon Koutny
Kolodvorska ulica 37.

Raznoševalne aparate Opalographie in
potrebščine k istim dobavi
The Rex Co.
Selenburgova ul. 7.

Spedicija
F. & A. Uher
Selenburgova ulica 4.

Beton, železobeton in vodne zgradbe
Inž. dr. Miroslav Kasal
Hilkerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje
Tavčar & Svetina
Gospodarska cesta 6.

Export čevljev
Aleksander Oblat
Sv. Petra c št. 16.

Krojaška delavnica
Krekov trg št. 10 v hiši Impex.
V Mariboru:
Nakup in prodaja posrešev
H. Havlik nasl. J. Simičič
Gregorčičeva ulica 6.

Eriavec & Turk,
trgovina z železnino
pri „Zlati lopati“
preje Hammers hmidt, ...
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
nasproti Krišanske cerkve.

Strugarja
z dolgoletno prakso in z
dobrimi spričevali sprej-
me takoj rudnik
Trbovlje.

Amerikansko strojno
OLJE
olje, lahko, za vretena,
olje za transmisije,
olje, strojno, za poljed. stroje,
olje, strojno, za težke stroje,
olje za avtomobile, l. hko,
olje za avtomobile, izred. težko,
olje za elindre,
olje proti prahu.
Glavna zaloga:
Medir, Rakovec & Zankl, d. o. o. z.
posl. A. Zanklino si ovi

JURJEVO
terpentinovo čistilo za čevlje

razpošilja glavna zaloga
M. TREBAR
LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 6. Telefon 589.

Pav. Jemc, krojaški mojster
Spodnja Slika št. 22
priporoča svojo delavnico za iz-
delovanje oblek za gospode po
meri. Ima prvovrstne moči.
Točna postrežba in zmerne cene.

Kdor si želi nabaviti pristnega in
znanega
haložana
naj se blagovoh poslužiti tvrdko:
Prva haloška trgovina z vinom
ANTE KORENJAK in drug pri
Sv. Barbari v Haležah.

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku
reg. zadruga z omejeno zavezo
vabi na

OBČNI ZBOR

kateri se boče vršil
dne 12. decembra 1920 ob 9. uri dopoldan
v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Revizijsko poročilo.
4. Poročilo računov za leto 1919-20.
5. Poročilo nadzorstva in podelitev odrezov načelstvu.
6. Razdelitev prebitka.
7. Volitev enega člana v načelstvo.
8. Volitev treh nadzornikov.
9. Prememba pravil § 6.
10. Predlogi in nasveti.

Za nadzorstvo:
Ivan Kamplet.

Za načelstvo:
Karl Malovrh.

Peči, štedilnike

kuhinjske potrebščine, železno pohištvo okove za pohištvo in
gradbe, orodje ter vsakovrstno drugo železninsko blago nudi po
solidnih cenah na drobno in debelo trgovina z železnino

BREZNIK & FRISCH v Ljubljani,
Cankarjevo nabrežje številka 1.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga
vsakovrstnega **USNJA** kož, podpla-
tov, gonilnih
jermenov in boksa
na debelo

MESTNI TRG 6

Priporoča se tvrdka
Jos. Petelinc, Ljubljana,
Sv. Petra nasip 7.
tovarniška zaloga šivalnih strojev

za rodbinsko rabo v vseh opremlj, za obrtnike, krojače
in čevljarje, material kot v mirni dobi na zalogi, original
Singer cylinder stroji, dalje igle, olje ter posamezne dele
za vse sisteme šivalnih strojev. Dospela je velika pošilka
raznega galanterijskega, modnega in toaletnega blaga,
jedilnega orodja, aluminijum žlic, finega čevljarskega
orodja, vezanine, tkanine itd. — Cene zmerne na drobno in debelo.

Opozorjajo se gg. trgovci, obrtniki in gosti ničarji!

Prodajo se

po zelo ugodni ceni in pogojih razni zelo dobro ohranjeni

STROJI

za kompletno tovarno delavskih ali težkih čevljev.
Podrobnosti se poizvedo pri: Kožara M. M. Alka ay
Sarajevo, Ačuluk ulica 3.

Za l. bh. tvornico čevljarskih kopit v Sarajevu
se išče
prvovrstni strugar kopit

Cenjene ponudbe s priloženimi spričevali in zahtevo plače na:
Kožara M. M. Alka ay Sarajevo, Ačuluk ulica 3.

COKLJE

trpežno izdelane, gornji del iz dobrega usnja
izdeluje

„Čevljarska zadruga“
Vrbovec pri Mozirju. Zahtevajte cenik!

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.